

Komentarji

pozna svoj "socializem." —
prijatelj proti stavkarjem.
Zakona zakonodaja na polici

ed nekaj dnevi so v nižji
resni zbornici debatirali, če
di načrt za federalna poso-
privatnim industrijam soci-
na podlagi tega načrta,
bo sprejet, bo vlada lahko
modila 440 milijonov dolar-
industrijskim kapitalistom.
ingresnik Fish iz New Yor-
izjavil, da ta načrt ni so-
nčen; lahko je vse drugo,
new deal", ta predlog ni
kada posodi privatnim ka-
stom, ki imajo dobro jam-
je to dober business. Raz-
To je all right. Vse dru-
je, ako vlada meče denar
oselnim delavcem, če jam-
ojila na farme in hiše ma-
sestnikov, ako narekuje
in delovne ure in se dru-
vika v privatni business.
je socialistično in komu-
no ...
r Fish! —

ške čete so bile zadnje
klicane v aktivno službo v
rtavah, kjer so delavske
rkoli in kadarkoli državna
posreduje z vojaštvom v
posreduje vselej zaradi
bega miru. Za javni mir
Da bo mir ... Mir mora
zakon mora veljati ...
lic pa je, da ves ta ljubi in
mir je tak, da so stavkarji
in delodajalci profitirajo.
in take fiaske so precej od-
ni tudi oni, ki radi požene-
nce do skrajnosti, do toč-
kateri je vojaška sila pro-
Delavce z golimi roka-
oni, ki revne delavce ta-
poteje, se potem prvi u-
je na varno — s revnimi
z golimi rokami naj se
di kar hoče!

Washingtona poročajo, da
dosednji Roosevelt zaklju-
zakonodajstvom "novega
v tem kongresu. Kongres
šal spravit pod streho to,
ta pred seboj, prišli bo še
flik tu in tam, nakar poj-
mov. V jeseni so voli-
vega kongresa in v prihod-
januarju bo kakor bo.
je pa ostala socialna za-
aja, s katero so razni de-
tali liberalci in "radikal-
ko bobnali? Kje so zako-
arovanja proti brezposel-
za starostno pokojnino in
industrijskim boleznim?
z zakon trideseturnika?
vse tiste olajšave za de-
ki jih že leto dni napove-
voditelji Ameriške delav-
deracije in katere so že i-
rez malega v žepu od svo-
rijateljcev" v kongresu in
lustraciji?

podlagi informacij, ki bodo
zanesljive, vsega tega še
kajti to ni tako važno ...
veitov program za prvo
njegovega termina je
končan. Volitve v prihod-
novembra pokažejo, koliko
ki volilci drže od tega
ama. Volilna kampanja
denar. Brezposelni in le
a upošleni delavci nimajo
ja za kampanjo — deloda-
ja imajo.
se torej mašina v Wash-
nu zameri delavcem, ni ta-
žno, saj nimajo denarja.
eto važno pa je, da se ne
ri velikemu businessu, ki
rijub krizi še vedno dovolj

ilfesa dekretiral smrtno
kazen za teroriste
maj, 26. maja. — Smrtna ka-
je določena za osebe, ki te-
trajo deželo z bombnimi
mijami. Število žandarjev
je povečano od 5000
na 8000. Vlada list pi-
bombni napadi se ponav-
tajo, ker "ni več nihče

STAVKOVNI VAL DOSEGEL TUDI WASHINGTON

Administracija bi ga rada "pa-
nala", ne da bi delavstvu kaj
dala. Izgledi za Wagnerjev in
Conneryjev načrt so šepavi

Washington. — (FP) — Admini-
stracijski krogi so si pričeli se-
gati v lase in premišljati, na
kakšen način bi bilo mogoče
zaustaviti veliki stavkovni val,
v katerem se nahaja vsa dežela.
Lanako leto je bilo v teh krogih
slišati, da je treba "nekaj stori-
ti" proti veliki brezposelnosti
(storjenega ni bilo dosti, vsaj
brezposelnost se ni dosti zniža-
la), zdaj pa se slišijo glasovi, da
je treba "nekaj storiti" proti
stavkam.

Kaj je ta "nekaj", so različne-
ga mnenja v različnih taborih.
Pristaši Wagnerjevega predloga
za kreiranje novega delavskega
odбора in "kontrolno" kompanij-
skih unij pravijo, da je to reme-
dura, ki bi stavkovnemu valu na-
pravila konec. Če ga kongres ne
sprejme predno gre na počitni-
ce, zna čez poletje vladati še ve-
čji pekel v deželi kakor sedaj.
Vse bo stavkalo.

Kljub temu pa zaenkrat še ni
znamenja, da pride stvar pred
kongres. General Johnson je si-
cer naklonjen predlogu, kakr-
šnega je pomagal izdelati tudi
sam. Ni pa gotovo, če bo za o-
snutek, ko pride iz senatnega
odseka za delo, kjer ga imajo
na polici. Sploh je še vprašanje,
če ga bodo vzeli s police, ker bi
predsednik Roosevelt vse skupaj
najraje ignoriral. On pač dobro
ve, če osnutek postane zakon, se
bo zadovoljno ne delavstvo niti
velebiznis. V taki situaciji je po-
litika: "roke proč" še najboljša
strategija. Poklical ga bo iz od-
seka le v skrajni sili.

Pristaši Conneryjevega načr-
ta za skrajšanje delovnika na 30
ur na teden pravijo, da je pa ta
predlog tista "žavba", ki bi po-
mirila delavstvo in deželi zopet
vrnila industrijski mir. Dostav-
ljajo, da je načrt dovolj elasti-
čen, da ne pomeni za nobeno in-
dustrijo ali podjetje železnega
jopiča. Tudi ne pomeni znižanje
zasluzka, na drugi strani bi od-
pri delo pa več milijonom brez-
poselnih.

Za sprejetje tega predloga so
izgledi še slabši kot za Wagner-
jev osnutek. Administracija z
vso NRA, razen delavske sekci-
je, ki je pa neznatna, je odločno
proti Conneryjevemu osnutku.
Vzrok temu je velika opozicija s
strani velebiznisa, ki pravi, da
mu je že dovolj vladnega "vme-
šavanja". Sploh se je velebiznis
zopet že dobro usidral v vlado in

Nova "bonusna armada" med potjo v Washington.

Luksus na vrhu, beda na dnu

Avtni magnat Chrysler obdari
sina z razkošnim avtom

Detroit. — (FP) — V Ameriki
ni razredov — to slišimo vsak
dan. Dežela ima le bogatine in
reveže, v sredi teh dveh plasti
pa mesni založek — srednji raz-
red. In kdor neti sovraštvo med
tema dvema oziroma tremi raz-
redi, je nelojalnež, prekucuh in
mora biti izoben iz družbe.

Vse to pride človeku na mi-
sel ob poročilu, da namerava
avtni magnat Chrysler "prese-
nečiti" svojega sina z najrazko-
nejšim avtom, ki so si ga mogli
izmisliti njegovi inženirji in ka-
terege grade slabo plačani de-
lavci. Če bi tisoči in milijoni de-
lavcev in strokovnjakov ne žive-
li v mizeriji, če bi njih otroci i-
meli dobro oskrbo in zrli lepi
bodočnosti v obraz, bi proti raz-
košju na vrhu ne bilo ugovorov,
vsaj ne toliko. Ampak magnat
Chrysler se z drugo plutokraci-
jo vred posmehuje bedi in zanič-
ljivo zre na tiste, ki mu grade
bogastvo.

Avto, ki ga gradi za svojega
sina, je "zadnja beseda" v raz-
košnosti in avtni tehniki. Stal bo
\$20,000 — približno toliko ka-
kor zasluži 20 avtnih delavcev
vse leto. V ozadju bo imel vde-
lano "baro" za "cocktals" in
dragoceno izletno kuhinjsko o-
premo. Avto bo tapetiran iz
baržuna in oskrbljen z leopard-
ovo kožuho v vredno tri tisoč
dolarjev. V njem se bo vozil sin
avtnega kralja v družbi mladih
parasitov.

Če se ozrete po Detroitu — ali
drugih mestih — predvsem po to-
varnah in delavskih predelih,
vam zre v obraz pošastna mize-
rija in obup ... Pa kaj bi govo-
rili. V Ameriki ni razredov ...
Le razkošnost je na vrhu in be-
da na dnu.

Privatna dobrodelnost pred popolnim propadom

Federalna vlada za stalno pre-
vzame vse pomožne akcije

Kansas City, Mo. — Harry L.
Hopkins, federalni relifni admi-
nistrator, je zadnje tukaj izjavil,
da je privatna dobrodelnost
(katero so v ogromni večini vo-
dile cerkve) končana v Združe-
nih državah. Vse relifno delo-
vanje bo zaneprej za stalno mo-
nopol federalne vlade in kolikor
bo privatna dobrodelnost tu pa
tam še potrebna, bo pod strogo
kontrolno federalne relifne admi-
nistracije.

postaja njegova želja volja ad-
ministracije in kongresa. O spre-
jetju kakšne delavske zakonoda-
je v tem zasedanju torej ni do-
sti izgledov.

DARROWOVO PO- ROČILO POPARI- LO OBA TABORA

"Newdealerjem" ni všeč, ker je
razkrinkal njih mazaštvo; po-
parjenost v burbonskem tabo-
ru vsled "socialističnih ten-
denc" poročila

Washington. — (FP) — Z izje-
mo generala Johnsona, kateremu
so demokrati poverili nalogo, da
"deflatira" Clarenca Darrowa
na svoj slikovit način, je oficial-
ni Washington čudovito miren
napram poročilu Darrowovega
odбора o delovanju NRA.

Vodilni demokrati so bili že
prej informirani o "dinamitu" v
poročilu in so se lahko pripravili,
da ga mirno vzamejo na zna-
nje — mali ščurki v kongresu itak
ne štejejo, naj bodo demokrati
ali republikanci. Njih strategija
je, da opravita vse "boksanje"
general Johnson in njegov po-
močnik Donald Richberg, ki je
pred objavo spisal prav tako
dolg odgovor kakor je poročilo.
Z molkom se bodo demokrati čim
bolj izognili očitkom, da "redi-
jo gada (velebiznisa)" na prsih
malega biznisa.

Poparjeni so tudi republikan-
ci, ki so upali, da jim bo Dar-
rowovo poročilo dalo dovolj mu-
nicije za streljanje v NRA. Stre-
liva izredno potrebujejo, da bra-
nijo mali biznis pred velikimi
ribami. Na žalost pa jim je vese-
lje pokvarilo dodatno poročilo,
v katerem Darrow in njegov kole-
ga Thompson priporočata kot iz-
hod iz sedanjega kaosa — sociali-
zациjo industrij.

Republikanski — in tudi de-
mokrati — Burbonci najbolj
obžalujejo ta del poročila. Če bi
ne bilo hudčeve socializacije in
priporočila za "planirano ekono-
mijo ter produkcijo za rabo, ne
za profit", bi bilo vse dobro. Kri-
tična analiza pravilnikov z vidi-
ke, bi ne bila ranila ne "novih
dealerjev" niti poparila Burbon-
cev. Bule in izrastki bi se sem
pa tam lahko porezali in igra bi
bila neskaljena.

Ampak Darrow je prišel do
zaključka, da je profitni sistem
nevzdržljiv in v navzkrižju z
blagostanjem dežele — delavstva
in malega biznisa. Ta sistem je
mogoče vzdržati le z regimentir-
anjem industrij in vladnim
sankcioniranjem omejitve pro-
dukcije in znižavanjem plač.
NRA ni nič drugega kot to —
"monopol, sankcioniran po vlad-
di" in "regimentirana organiza-
cija za eksploatacijo".

Z ozirom na mali biznis, za
kateraga imajo vedno polno
sladkih besed politiki vseh sort,
ker je za ambiciozneža najkraj-
ša pot do politične kariere v vseh
"demokratičnih" državah in je
pomagala na sedlo Hitlerju,
Mussoliniju in drugim manjšim
fašistom — Darrow je tudi tem
demagogom skali južno, ker je
priporočilo dodal — hudčeve so-
cializacijo. Malemu biznisu je
povedal, da niti zanj ni rešitve
v povrnitvi v "stare, dobre ča-
se", ampak v "planirani rabi a-
meriških zakladov in sredstev s
socializacijo".

Slana se pridružila suši!

Česar ni uničila suša, je požgala
slana v Illinoisu

Chicago. — Ob nizki tempera-
turi, ki se je naglo pojavila pred
enim tednom, je zadnje dni pad-
la močna slana v mnogih krajih
severnega Illinoisa in požgala
pridelke, kolikor jih ni uničila
suša. Zelo je prizadet krompir,
paradižniki, zelje, fižol in sadno
drevje.

NAROČNIKOM

V sredo je praznik spominske-
ga dne in Prosveta ne izide.
Oficielna številka izide jutri na-
mesto v sredo.

Pred generalno stavko v Toledu

Sto lokalnih unij Ameriške delavske federacije se je
izreklo za generalni štrajk v prilog avtnim delavcem
pri Electric Auto-Lite. Vojaške čete v Toledu poja-
čane na tisoč mož. Spopadi in streljanje se nadalju-
je. Konec stavke voznikov v Minneapolisu

Bolgarska diktatura likvi- dira macedonsko gibanje

Macedonski ustaši pred odločil-
nim bojem za svoj obstanek

Sofija, 26. maja. — Bolgarski
diktator Georgijev je sklenil ra-
dikalno pomesti z macedonskim
nacionalističnim gibanjem v bol-
garskem delu Macedonije. Ma-
cedonska revolucionarna organi-
zacija (IMRO) je obsojena na
smrt, toda kako bo eksekucija
izvršena, še ni znano. Vlada
ima najbrž v načrtu masno vo-
jaško akcijo.

Bolgarska Macedonija je div-
ja, hribovita pokrajina. Prebi-
valstvo tamkaj plačuje dvojni
davek, enega vladi v Sofiji, dru-
gega pa macedonskemu "kralju"
Ivanu Mihajlovu, ki ima svoj re-
žim dobro organiziran.

Ako se to zgodi, da bo IMRO
likvidirana, ne bo za ta čin nih-
če tako hvaležen bolgarskemu
diktatorju kakor vlada v Belgra-
du, kateri delajo "makedonstvu-
juči" v srbskem delu Macedonije
dovolj preglastic.

Razstava odprta s pompom

Velike ceremonije v soboto. Re-
kord v številu obiskovalcev

Chicago. — Svetovna razsta-
va Stoletja napredka, ki se na-
daljuje drugo leto, je bila odpr-
ta v soboto z velikim pompom in
ceremonijami. Število ljudi, ki
so obiskali razstavo prvi dan, je
visoko nadkrillilo število obisko-
valcev pred enim letom; letos
je bilo čez 153,000 oseb, dočim
je bilo lani nekaj čez 119,000.
Število obiskovalcev v soboto in
nedeljo do polnoči je znašalo
235,470. Kakih posebnih do-
godkov v zvezi z odprtjem raz-
stave ni bilo.

Dva Francoza letita iz Pariza v San Francisco

New York. — Dva francoska
letalca, Paul Codos in Maurice
Rossi, ki sta v nedeljo jutraj
poletela iz Pariza v San Fran-
cisco, sta v ponedeljek (28. ma-
ja) jutraj sporočila iz zraka,
da se nahajata v bližini Nove
Škotije in njun polet čez Atlah-
tik je bil brez nezgode. Polet
ima trajati okrog 60 ur in dalja-
va znaša čez 6000 milj.

Bombe v Avstriji redno pokajo

Dunaj, 26. maja. — Bombni te-
ror v Salzburgu se nadaljuje in
prebivalstvo tamkaj je tako raz-
kačeno, da je poslalo zahtevo na
Dollfussa, naj takoj odstavi vso
policejo v omenjenem mestu in
jo zamenja z novo. Najnovejša
bomba je porušila pročelje ško-
fijski palači in druga je razde-
ljala katoliško misijonsko hišo v
Lieferingu.

Danes se obnovi razorožitvena konferenca

Zeneva, 27. maja. — Razoroži-
vena konferenca Lige narodov se
jutri obnovi v Zenevi. Vse ka-
že, da bo to zadnja seja te kon-
ference, nakar bo mednarodna
razorožitvena akcija korenito
pokopana.

Diktatura prija tudi v Rumuniji

Bukarešta, 26. maja. — Voja-
ška diktatura s kraljem Karo-
lom na čelu prihaja v Rumuniji.
Parlament bo razpuščen.

Toledo, O., 27. maja. — Boji
med delavci in miličniki v oko-
lici avtne tovarne Electric Auto-
Lite so se obnovili včeraj. Vo-
jaki so ponovno streljali na de-
lavce, napadli jih z bajoneti in
jih pokrili z oblaki plina; več
delavcev je bilo obstreljenih, o-
krog 20 je bilo zabodenih z ba-
jonetom in čez 100 aretiranih.
Dva delavca sta bila smrtno ra-
njena. Po več desperatnih spo-
padih so se delavske čete umak-
nile od tovarne. — Danes je
vladal mir. Tovarna je bila za-
prta. Med tem so ves čas zbo-
rovali zastopniki stavkarjev,
družbe in vladnega delavskega
odбора, toda doslegi niso nič.
Grožnja generalne stavke še
vedno visi nad Toledom. Cen-
tralni odbor delavskih unij je
pooblaščen, da okliče generalno
stavko kadarkoli vidi potrebo.
Glavna zahteva delavcev je, da
vojaki zapustijo Toledo.

Washington, D. C., 26. maja.
— Voditelji "new deala" v sena-
tu, preplašeni valed delavske
vojne v Toledu in več drugih me-
stih ter preteče splošne stavke
na jeklarski fronti, so včeraj
vzeli s police Wagnerjev načrt
in ga postavili na dnevni red
zbornice.

Toledo, O., 26. maja. — Stav-
karji v avtni tovarni Electric
Auto-Lite so sinoči zavrgli mi-
rovne pogoje, katere jim je pre-
dložil vladni posredovalec Charles
P. Taft. Dve tretjini stavkar-
jev sta se izrekli, da ne bo nobe-
nih pogajanj, dokler bodo voja-
ške čete v mestu.

Istočasno se je 90 lokalnih
delavskih unij izreklo za gene-
ralni štrajk v znak simpatij s
stavkajočimi delavci v avtni to-
varni in v znak protesta proti
prisotnosti milice. Vse te unije
so včlanjene v Ameriški delav-
ski federaciji, ki ima v Toledu
103 postojanke. Generalna stav-
ka pomeni, da bo prenehalo vse
delo v mestu, ves promet na uli-
cah in mesto bo ponoči v temi,
kajti nameščenci elektrarne se
tudi pridružijo.

Praške med miličniki in delav-
ci so se včeraj nadaljevale, toda
ne tako krvave, kakršne so bile
v četrtek, ko sta bila dva delav-
ca ubita in čez petdeset delav-
cev in vojakov ranjenih. Tudi
včeraj je bilo več oseb ranjenih,
med temi eden vojaški častnik.
Vojaštvo, ki je dobilo pomoč in
je bilo pomnoženo na 1400 mož,
je potisnilo delavske brambove
tri bloke proč od tovarne.

Dva delavca, ki sta bila ustre-
ljena v četrtek popoldne, nista
bila stavkarja, temveč brezpo-
selna delavca, ki sta se pristo-
voljno udeležila bitke z milico.
Stavkarjev je okrog 2000, dočim
je bojujoča delavska armada
štela 6000 do 8000 moških in
žensk, večinoma brezposelnih, ki
pomagajo stavkarjem. Včeraj
se je ta množica zmanjšala na
okrog tisoč oseb naokrog to-
varne.

Minneapolis, Minn., 26. maja.
— Stavka voznikov avtomobilov,
ki je trajala deset dni in je bila
precej nemirna, je bila sinoči
končana. Štirideset tisoč delav-
cev — 5000 voznikov in 35,000
stavbnih delavcev, ki so zastav-
kali iz simpatij — se je danes
vrnilo na delo. Vozniki so gla-
sovali deset proti enemu za ko-
nec stavke.

Stavka se je končala s kom-
promisom. Delavci so dobili 50c
minimalne mezde na uro in pri-
znanje unije, niso pa dobili za-
prte delavnice, ki so jo zahte-
vali v začetku. Vse druge spor-
ne točke bo reševalo razsodišče.
Na governorjev ukaz je bilo
mobiliziranih 3500. miličnikov,
(Dalej na 2. strani.)

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE
NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene
National Benefit Society

Narodnina: za Zdravne drave (levo
in desno) \$0.60 na leto, \$0.30 na pol
leta, \$1.50 za štiri leta; za Chicago in
Cleveland \$1.50 na leto, \$0.75 na pol leta; za
ostale \$0.60.

Subscription rates: for the United States
(except Chicago) and Canada \$0.60 per year,
Chicago and Cleveland \$1.50 per year, foreign
countries \$0.60 per year.

One dollar per copy—Reprint of no
value.

Advertising rates on agreement—Manu-
script will not be returned.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

5657-48 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS.

138

Domač drobiž

Obisk

Chicago.—Gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete je obiskal mladenič Albin Goste, farmarjev sin iz Willarda, Wis.

Peruška dela na razstavi v Milwaukeeju

Milwaukee.—Naš slikar Perušek, ki zdaj biva že dalj časa v Clevelandu, je bil od muzeja za umetnost v Milwaukeeju ponovno povabljen, naj razstavi kaj svojih del. Perušek se je odzval in poslal 36 svojih najnovejših slik, med njimi nekaj tudi takih, ki so bile nagradene na drugih razstavah. Razstava slik v milwaukeeškem umetnostnem muzeju se začne prihodnji mesec in bo trajala 30 dni. Proti koncu junija pride Perušek v Milwaukee.

Srebrna poroka

Milwaukee.—Jos. in Antonija Bašelj sta zadnje dni slavila 25-letnico svoje poroke ob obilnem posetu prijateljev in znancev.

Milvaški bolniki

Milwaukee.—John Oblak je obolel na pljučnici.—Tri mesece že boleha John Galun, bivši tajnik društva št. 234—SNPJ.—Miss Ruth A. Glojek, hči odvetnika Glojeka, je bila zadnje dni operirana na očesu.

Dr. Pitamic zapustil Ameriko

Cleveland.—Kakor poročajo A. D., je jugoslovanski poslanik dr. Pitamic za stalno zapustil Ameriko. Odpotoval je 12. maja na poziv belgradske vlade. Odslej bo imel službo v uradu zunanjih zadev v Belgradu. Kdo pride na njegovo mesto, še ni znano.

Novi grobovi

Cleveland.—Umrli je star pionir Krist Suster, star 64 let in doma iz Marince vasi pri Krki na Dolenjskem. V Ameriki je živel 46 let in zapuščal ženo, šest sinov in tri hčere.

Kongres soglasno sprejel embargo na municijo

Predsednik dobil pooblastilo, da lahko vsak čas ustavi pošiljanje streliva in orožja v zavezane dežele.

Washington, D. C.—Obe kongresni zbornici sta brez opozicije sprejeli resolucijo za embargo na orožje in strelivo. To pomeni, da je predsednik Roosevelt dobil pooblastilo, da lahko vsak čas prepove izvažanje orožja in streliva v katerokoli deželo. Predvsem sta prizadeti Bolivija in Paragvaj v južni Ameriki, ki sta v vojni že poldrugo leto. Resolucija je v skladu s sklepom Lige narodov, ki je apelirala na vse države, naj bojkotirajo vojno v južni Ameriki.

La Paz, Bolivija, 26. maja.—Uradno poročilo bolivijske vlade se glasi, da so njene vojaške čete izvajale veliko zmago na bojišču v Gran Chacu. Po strahoviti bitki, ki je trajala več dni, je obšlo 6000 Paragvajcev ubitih in 12.000 ranjenih na bojnem polju.

PRED GENERALNO STAVKO V TOLEDU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

toda governor jih ni pustil na ulico in v aktivno službo; čakali so v barakah. Ko je bilo videti, da bo stavka poravnana brez nadaljnjih nemirov, so bili milenički demobilizirani.

V teku stavke se je na postajah nabralo do 500 vagonov z živili in drugim blagom, ki je čakalo na razvažanje.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Kavsanje med politiki v Clevelandu

Cleveland, O.—Mislim sem že, da ne bo treba več pisati o političnih zadevah in sporih, toda molčati ne morem, ker vidim, da se trosijo laži. A. D. je objavila dopis neke ženske, v katerem se pritožuje čez sedanjo mestno vladno in župana Davisa. Pravi, da ima župan rad zamorce in jim daje službe. Ako bi jih Davis res tako rad imel, jim ne bi dajal najslabših del.

Nekateri se hočejo menda prikupiti A. D. s tem, da udrihajo po sedanji administraciji. To je samo zavist, ker ne morejo pozabiti Millerjevega poraza in vsega, kar je bilo z njim v zvezi. Poslušali smo Davisa, Millerja in Sweeneyja in razne obdolžitve, s katerimi so obkladali drug drugega.

Nedavno je bil neki Millerjev junak v naši trgovini, ki je dal vsakovrstna imena ljudem, ki niso glasovali za Millerja. Povedal je, kaj je vse čital o njem v A. D., jaz pa sem omenila, da časopisi nobenega ne hvalijo za storil, ker taki tiči se prav nič ne brigajo za nas davkoplačevalce. Človek mora tudi misliti, da potem lahko razloči med resnico in lažjo. Časopisje je pisalo, da je Miller prihranil ljudem 17 milijonov dolarjev v dveh letih, toda mestna blagajna je bila vseeno prazna, da je moral iti potem Davis dvanaestkrat v Washington zaradi finančnih zadev.

Pod Millerjem smo morali plačevati več za vodo kakor pod Davisom in to me je zelo jezilo. Ko so bile volitve dne 15. maja, je Davis apeliral na državljane, naj glasujejo za bondno izdajo, dočim je Miller bondno izdajo za sedem milijonov kar sam podpisal, toda A. D. o tem lepo molči. Pritožujejo se tudi, da je Davis vrgel veliko naših ljudi iz službe, ko je nastopil svoj urad, toda Miller jih je tudi, toda o tem se ne piše.

Ni treba misliti, da se jaz potegujem za kako stranko. V mojih očeh ni nobena, ne demokratska ne republikanska, dosti prida, upoštevam pa delo posameznika, pa naj spada v eno ali drugo stranko. Vsakdo ve, da je Davis, Millerju, Morganu, Kohlerju in drugim njih lastni žep več kakor žepi drugih. Denarja se nihče ne brani, kadar pride v politični urad.—Mary Modrian.

Pojasnilo na Jontezovo "Pismo"

Cleveland, O.—Napako je storila oseba, ki mi je prvič poročala, potem, ko je bilo treba resno nastopiti, pa ji je padel pogum. V koliko so bile informacije netočne, naj vpraša tisti, ki želi več vedeti, pri članih kluba št. 27. Stirje sodrugi imajo dobre informacije in tudi neki član "Cankarja". Bojazni pred sodiščem ni bilo in radi tega tudi ni bil storjen "preklic". Narejen je bil na priporočilo zagovornika z moje strani, ki je rekel, da je najbolje, če se to napravi, ker bodo majhni stroški. Če bi prišla stvar pred sodišče, bi obramba stala do \$300 in čakati bi bilo treba eno ali celo dve leti do obravnave. Prvi, ki mi je dal informacije, je dobro poznan pri uredništvu A. D. in je tudi njen naročnik.

Jaz ne bi omenjal teh stvari, ker se nekaterim rojakom ne dopadejo. Meni je vseeno, ker sem dobil približno tako poročilo pri dnevniku "Cleveland News". Ko je ta mesečanski list poročal o stvari, se ni nihče vznemirjal, ampak slovenski čitatelji in drugi so slastno čitali o dogodku. Naši domači listi so seveda izjeme!

Naj bo povedano, da nisem prosil v tej zadevi odpuščanja. Besede: "Jaz sem hvaležen mr. Pircu, ker je umaknil tožbo", je moral njegov odvetnik črtati predno sem dotični angleški original, ki je bil priobčen v A. D. dne 15. maja, podpisal. V dokaz sta kopija in izjava mojega odvetnika, da niso bili naši pogoji, da se prosil odpuščanje, samo dostojen preklic. Tožba je bila vložena pri civilnem sodišču za vso to \$10.000.

O tem, kaj se sme in kaj ne sme pisati, vem nekoliko tudi jaz. Imel sem že precej opravka

glede te zadeve, čeprav se mene ni tikala. In advokati so povedali, da so obrekovanja čudna in počasna stvar in da se jih sodišča ogibljuje, ker se ne da skoro nič iztožiti. Naši "Kranjci" pa radi tožijo, to vem, dobijo pa prav malo. Pirc in jaz sva plačala vsak svojega zagovornika in onadva sta dobila, midva pa nič.—Frank Barbič, 53.

Razne vesti

Bridgeport, O.—Poročano je že bilo, da je Pittsburgh Terminal Coal Co. zaprla svoj največji rov v Ohiu dne 14. maja in ga ponovno odprla 22. maja. Vzrok je neznan, ker vlada velika konfuzija.

Dne 19. maja se je poročil Martin Koss Jr., bivši predsednik društva št. 640 SNPJ, z Mary Zagorc iz Fairpointa, O. Njegov oče je bil dolgo let zelo aktiven in marljiv tajnik društva št. 13.

Kakor poročajo bo imela federacija SNPJ veliko priredbo dne 4. julija v društveni dvorani v Bridgeportu, da tako praznuje tridesetnico SNPJ. Govoril bo Frank Zaitz, predsednik nadzornega odseka, ki je govornik, katerega vsak rad posluša, zato pričakujejo velike udeležbe. Na proslavi bodo igrali tamburaši iz Bellaira. Skušajo dobiti tudi pisatelja L. Adamica in o tem bodo najbrž poročali. Bridgeport je središče tukajšnjih naselbin in ima dobre ceste, zato pridite na priredbo 4. julija v velikem številu, da boste slišali dobre govornike in se zabavali med člani SNPJ.

Dne 2. maja je govoril na seji okrajne organizacije in v društveni dvorani sod. J. Houssa in poročajo, da je napravil dober vtis na navzoče.

Zelo zanimiva so Darrowova poročila iz Washingtona. Sliši se grom in kot vse kaže bo tudi treskalo. Joseph Snoy, 13.

Piknik Soče

Canonsburg, Pa.—Posebnih novic iz zapadne Penne nimam. Zadnje čase je vladala precej huda vročina, 22. maja pa smo dobili malo dežja ter je sedaj hladnejše, ker se je zemlja malo namočila. Blizu se zopet mesec junij, katerega se vsak vesel, ker nas spominja na tiste brezskrbne čase naše mladosti, ko smo obredli vsa polja, livade in gozdove za cvetkami, metulji, pticami, vevericami in drugimi lepotami matere narave.

Ti brezskrbni časi mladih dni so za nami, toda še vedno radi gremo v prosto naravo med cvetlice in zelenje. V senci krasnih dreves se razvedrmo in duševno pomladimo. Prišel je čas, ko zapuščamo zatohle dvorane ter se zabavamo na raznih piknikih.

Pikniki nam nudijo priliko, da se v lepi naravi snidemo z našimi prijatelji in znanci, s katerimi smo v dolgi zimski sezoni skupno delovali na kulturnih prireditvah. Tak piknik bo priredil v soboto zvečer, dne 2. junija, tukajšnji dramski klub Soča in se bo vršil v parku Franka Drenika. Ta prostor je tukajšnjim društvom in raznim klubom vedno na razpolago in je na njem tudi fino plesišče.

Članom in članicam naše Soče se naznanja, da je bil sklep zadnje seje, da bo vsak igralec in igralka, ki je sodeloval v minuli sezoni, prost vstopnine in bo dobil tudi nekoliko tiketov iz blagajne, vsi drugi člani pa plačajo vstopnino in bodo deležni tudi nekoliko tiketov, za katere se bo založilo iz klubove blagajne. Vabilo tudi druge rojake in naše simpatičarje, ki sodelujejo in se udeležujejo dramskih predstav, ki jih uprizarja Soča v zimski sezoni, da nas posetijo. Na delavce in delavke apeliram, da pristopijo v dramski klub Soča, ki vrši kulturno delo v naselbinah. Časi, v katerih živimo, so kritični. Ako ne postanemo složni v vseh rečeh, nam bo gorje še pomnoženo, kajti osebe, katere so postavljene, da gospodarijo deželi, se ne brigajo, kaj se danes godi med delavskim slojem. Torej na veselo svidenje na pikniku 2. junija, pričetek ob 7. zvečer.

John Koklich.

NAŠA PLJUČA IN PRAH

Mnogo so že pisali o škodljivem vplivu prahu na dihalo; vendar upoštevajo ljudje ta opozorila žal še vse premalo.

Marsikatera gospodinja tako divje pometa sobo, da naravnost okuži zrak tega prostora in so čez kake pol ure vsi predmeti v taki sobi, dasi so bili pravkar obrisani, zopet polni prahu. Kuharice prav rade iztrjavajo cunjko za prah kar v sobi, kar je seveda silno nezdravo. Nikdar bi ne smeli uporabljati prašnikov, zakaj s tem se prah samo prenaša z enega predmeta na drugega in kuži zrak. Obledo je treba krtačiti vedno zunaj stapraktična za čiščenje stanovanja novanja. Najbolj higienska in in obleke pa je seveda priprava za vsrkavanje prahu.

Našim pljučem zaupamo vse preveč in menimo, da so bolj trdna in odporna, kakor so v resnici. Sele ko iztakne človek kakšno pljučno bolezen, se začne ogibati prahu. Opazujemo samo velikanske množine prahu na solnčnih žarkih, ki sijejo v sobo, in spoznalni bomo, koliko prahu je v zraku.

Ce nam ni treba iti ob prašnem vremenu na cesto, ne hodimo; en sam takšen izprehod nam lahko prinese dolgotrajen bronhialni katar. Prah, v katerem so najrazličnejši bacili, je in ostane eden naših najbolj nevarnih sovražnikov.

Prvomajske manifestacije v Moskvi.

Umetno oplodjevanje

Boljše potomstvo z izbranimi osebami

Že v starih časih so mnogi veliki možje zagovarjali vzgojitev boljšega potomstva in izboljšanje plemena s pomočjo izbranih oseb. Pri tem so navajali izvenzakonsko oplodjevanje žensk, ki imajo sterilne možje, s semenom izbranih mož kot pripomoček, ki vodi najprej do cilja. Takšni predlogi pa so seveda vedno naleteli na hud odpor v javnosti.

Moderna doba je zavrgla že marsikakšen predsek, a tega še ni mogla. Gotovo pa je, da se umetno oplodjevanje za kulturni javnosti prakticira v precejšnji meri in to zlasti v Ameriki, kakor piše J. H. Caldwell v nekem članku.

Caldwell je obiskal 200 zdravnikov v raznih državah Unije, da bi si prišel na jasno, v koliko se ta metoda uporablja v Ameriki. 129 zdravnikov mu je odgovorilo, da ni še nobena ženska prišla k njim s predlogom, da bi izvršil nad njimi umetno oploditev, 15 zdravnikov je odklenilo vsako pojasnilo, čeprav so se nekateri med njimi ugodno izrazili o tej metodi; 56 zdravnikov pa je priznalo, da se je okrog 300 žensk s sterilnimi možmi obrnilo na nje s prošnjo za oploditev s semenom izbranih moških. Od teh 56 zdravnikov jih je 9 reklo, da s popolnim uspehom oplodili 25 žensk, 4 zdravniki niso imeli nobenega uspeha, 22 zdravnikov je odklenilo izvršitev umetne oploditve in poslalo pacientke proč, češ da se boje vmešavanja sodnih oblasti oz. da javnost te metode ne odobrava. Nekateri pacijentke so prišle tudi brez privolitve svojih mož in so jih zdravniki odklonili že zaradi tega. Ostali zdravniki niso hoteli dati nobenega podrobnejšega pojasnila o tem, kaj so odgovorili pacientkam oz. kakšni so bili njihovi uspehi.

KOLIKO BELJAKOVIN POTREBUJEMO DNEVNO?

Mnenja o tej osnovi naše prehrane so deljena

V naši dobi se vrši nekakšen bojni pohod proti preobilnemu uživanju beljakovin, ki so baje krive najrazličnejših bolezni. Po drugi strani pa vemo za ljudstva, ki zauživajo prav velike količine beljakovin, pa so vseeno zdravi. Kirgizi popijejo dnevno n. pr. 8 do 15 l mleka v podobni kumisa, kar ustreza 200 do 270 g beljakovin. Eskimi uporabljajo kakšnih 280 g beljakovin v podobni večini surovega mesa, kar ustreza 44 odstotkov skupne množice kalorij, ostalo pa so maščobe. Tudi Evropci, ki živijo dolgo v polarnih krajih, prenesejo takšno hrano. Vilhjamur Stefanson je živel n. pr. 9 let od samega mesa in mu ni to prav nič škodovalo.

Res je pa tudi to, da ni bolezni, ki bi je bilo krivo samo pomanjkanje beljakovin. Mnoge bolezni, ki so jih pripisovali temu, gredo po novih raziskovanjih na rovaš pomanjkanja vitaminov ali premajhnega števila kalorij. L. 1901. je Silven na samem sebi dokazal, da zdrži človek nekaj časa prav dobro tudi tako, če si dovaja dnevno samo 25 do 30 g beljakovin. Neumann je pozneje prenesel poljubno dolgo čase samo s 74.2 g beljakovin dnevno. Takšni poskusi so važni, ker je mnogo bolezni, kakor revmatizem, bolezn žolča itd., pri katerih se mora pacient kolikor mogoče vzdrževati beljakovinske hrane.

Hlupke pravi, da za zdrave ljudi ne poznamo optima beljakovin, ki bi zdravju in telesni moči škodoval. Kot minimum pa velja 30 do 40 g beljakovin. 50—70 gramov vzdrži večina oseb, 80 g na dan pa gotovo povsem zadostuje.

Podjetnik izgubil pečeno kokoš

Detroit. — Harry Goldberg, lastnik Novelty Cap Co., je pred enim mesecem povedal delavcem, ki so zahtevali zvišanje plač in priznanje unije, da s tem ne bo nič in da "boste še jedli arnike, jaz pa pečeno kokoš". Po enem mesecu stavke se je premislil in dal delavcem tudi kos pečene kokoši — priznal je unijsko in zvišal plače od 15 do 25%.

Veterani spet iščejo nus v Washingtonu

Nazelo "deli in vlada" se neso v reakciji.—Veteranihtevajo bonus in oskrbo brezposelnih

Washington.—(FP)—skupina veteranov, 1350 pivilu, je zadnji teden zopetiskala Washington. Zahtavajo "pravice", bonusa, jajo, da so ga zaslužili v vojni za "demokracijo", bili plačani le dva centa na uro.

Reakcija si je mnogo vala, da bi razdvojila kajo z dvignjenjem rečede hu. Najbolj si je prizalHearstov časopis, ki je v pred prihodom prinajalmantra "odkritja" o mskem vplivu med veterankritja" so se končno razvili. Niti se ni obne teza, da bi naščevali tuk brezposelne proti veterani.

Razen enega voditelja, menu Beattyja, ki je bil naj se veterani držel ehteve za bonus, so bili vmenja, da je treba to združiti z zahtevo delavevejo vladno podporo bre nim. To stališče je odobr konvencija.

Zbornica sprejela

za izplačanje vlog

Stric Sam povrne vloge padlih bankah rezervn stema, če senat sprejm log

Washington, D. C.

kongresna zbornica je v soglasju sprejela predlog blikanskega kongresnika da iz Michigana, da vlamzame premoženja vseh vlih bank, članic federaln zervnega sistema, in zmizrnjene vloge. Adminja je proti temu, kajti vlog pomeni 1125 milijonlarjev nadaljnjih izdatko McLeodov predlog je bil čen načrtu vlade za podčasna zavarovanja vlog in zvišanje zavarovate do \$2500 na \$5000. Ogu ima še glasovati sena

Ford izgubil tožbo z N

Washington, D. C.—magnat Henry Ford je legalno bitko pred vrhovidišem v Kolumbijskemtu v zadevi NRA. Sodnikločil, da vlada ima legalvico bojkotirati privatno ki se noče pokoriti dolo pravnih NIRA. Ford riral pravilnik avtne ind in federalna vlada je bojnjevo avte. Ford motipodpisati avtne pravilnik, če apelirati na najvišje fedsodišče.

Boss se je premislil, isto

rili vozniki

Bridgeport, Conn.—mesecu ima Hegeman Tr Co. opraviti že z drugo svojih voznikov. Ko so prstavkali, jim je boss obljušanje plač na 55c na uro, so se vrnili na delo. Na dan pa ni bilo nobenega zvišanja, kar je povzročil stavko. Boss Hegeman čuti užaljenega.

Trmoglavla družba v Roc

izgubila orla

Rockford, Ill.—Indus administrator Johnson je dni odvzel plavega orla N Lock kompaniji v tem mes tera trdovratno ignorirsko sekcijo zakona NIRA če priznati svojim delavcevice do kolektivnega poga

Volitve izpadle 100% za

Washington.—Vladni ski odbor je dobil poroč Beauamonta, Texas, da so lavci pri Petroleum Iron družbi izrekli stooostotno svojo unijsko pri tovarnik litvah, ki so se vršile pod stvom krajevnega odbora.

Čistilci obleke zmagali

San Francisco.—Po stavki se je podalo 18 tova jev za čiščenje in barvanje ke. Priznali so unijsko zvišanje in skrajšali delovnik na tednu.

UMOR PRI VRHNIKI

Na fani umoril 66 letnega ...

... 5. maja zvečer, se ...

... jutraj so umor odar ...

... so se takoj našle ...

... vrst si je prerezal. — Dne ...

... Dne 1. maja zvečer je bil v ...

... Iste večera pa so na sušaški ...

... Spet požari na Dravskem po ...

... Dr. Oton Schmidt, sovjetski znanstvenik in vodja rešene ...

tudi stanovanjska hiša je uniče ...

... Smrti padec. — Dne 1. maja ...

... Obesil se je v zaporu. — 39 ...

... Milijonske povere v Za ...

... In še ena taka iz Beograda. — ...

... Obsojen vohun. — Državno so ...

... Spet požari na Dravskem po ...

... Dr. Oton Schmidt, sovjetski znanstvenik in vodja rešene ...

FRIDERIK ENGELS:

Barbarstvo in civilizacija

(Prevedel Cerkvenik Angelo.)

(Dolge.)

Ze tukaj vidimo, da je osvobojenje ženske, njena enakovrednost z moškimi nemogoča in da bo nemogoča ostala vse do tlej, dokler je ženska izključena od produktivnega dela ter priključena zgolj na hišna dela. Osvobojenje ženske bo možno šele v trenutku, ko se bo ženska v veliki meri udeleževala produktivnega dela ter jo bodo hišna dela samo še neznatno obremenjevala. To je postalo možno šele z nastankom velike, moderne industrije, ki žensko delo najrazličnejše vrste ne le dopušča, marveč ga naravnost zahteva ter stremi vedno bolj po tem, da hišno delo spremeni v javno industrijo.

Z dejanskim gospodstvom moža se je odstranila poslednja ovira njegovega samogospodstva. To samogospodstvo se je ovekočilo ter utrdilo z odpravo materinskega prava, z uvedbo očetovskega prava, s postopnim prehodom od paritvenega zakona k monogamiji (enoženstvu). Tako je nastala v starem gentilnem (plemenskem) redu razpoka: posamezna družina je postala močna ter se je pretče postavila po robu — samemu plemenu.

Naslednji korak nas vodi k višji stopnji barbarstva, v obdobje, v katerem so vsi kulturni narodi preživeli svojo herojsko dobo, dobo železnega meča, toda tudi dobo železnega lemeža in sekire. Zelezo se je udinjalo človeku, tisto železo, ki je poslednja in najvažnejša izmed vseh sirovin, ki so igrale kakršnokoli zgodovinsko prevratno vlogo vse do krompirja. Zelezo je ustvarilo poljedelstvo na obsežnejših planjavah, železo je obdelalo razsežne gozdove. Rokodelcu je dalo orodje, ki je bilo tako trdo in tako ostro, da se mu ni mogel upirati noben kamen, nobena druga kovina. Vse to pa se je zgodilo le postopno; prvo železo je pogostoma bilo mehkejše nego bron. Kamneno orodje je le počasi izginjalo; ne samo v pesmi o Hildebrandu (nemška junaška pesem iz VIII. stoletja; najstarejša ohranjena nemška junaška pesem. — Prip. prevajalca), tudi pri Hastingsu (mesto in grofija na jugovzhodni obali Anglije. — Prip. prev.) so se še 1066 l. v bojih uporabljale kamnene sekire. Vendar pa je šel napredek nevzdržno, ne da bi bil večkrat pretrgan, hitreje svojo pot. Mesta, ki so s kamnitimi zidovi, stolpi, zobčastimi nadzidki ščitila hiše iz kamna ali opeke, so postala osrednji sedež plemen ali plemenskih zvez; vse to je pomenjalo ogromen napredek stavbarstva, toda hkratu znamenje povečane nevarnosti in potrebe čim boljše zaščite. Bogastvo se je naglo množilo, a le kot bogastvo posameznikov. Tkalstvo, kovinarstvo in druge vedno na novo nastajajoče posebne obrti so razvijale rastočo mnogoličnost in spretnost v produkciji. Poljedelstvo je dobavljalo zdaj poleg žita, sočivja in sadja tudi olje in vino. En sam posameznik se ni mogel več tako mnogolično udeleževati: nastopila je druga velika delitev dela! Rokodelstvo se je ločilo od poljedelstva. Ne-

vzdržno zviševanje produkcije ter hkratu tudi produktivnosti dela je zviševalo vrednost človeškega dela. Suženjstvo, ki je nastalo že na srednji stopnji barbarstva ter samo sporadično (samo tu in tam), je postalo zdaj bistveni del družabnega sestava; sužnji so nehali igrati vlogo preprostih pomočnikov, priganjali so jih v množicah k delu na polju in v delavnicah. Z ločitvijo produkcije v dve veliki, glavni stroki: poljedelstvo in rokodelstvo, je nastala produkcija, namenjena prav za zamenjavanje, bila je to blagovna produkcija. Hkratu s to produkcijo je nastala trgovina, pa ne samo v območju plemena in na plemenskih mejah, marveč celo čezmorska trgovina. Plemenite kovine so se začele uporabljati v prvi vrsti in v splošnem kot denarno sredstvo, vendar pa še nekovane, zgolj po svoji še ne naznačeni teži.

Razlika med bogatimi in revnimi se je pojavljala vzporedno z razliko med avobodnjaki in sužnji — a novo razdelitvijo dela se družba na novo loči v razrede. Posetne razlike družinskih poglavarjev so razrušile stara komunistična občestva povsod, kjer so se bila do tedaj še ohranila; hkratu s temi je prenehalo skupno obdelovanje zemlje za skupnost občestva. Polja so se prepustila najprej samo začasno, pozneje pa za zmeraj posameznim družinam; prehod v popolno posest se je izvršil postopno ter vzporedno s prehodom paritvenega zakona v monogamijo. Posamezna družina je začela postajati družabna gospodarska enotica.

Gostejše obljudenje sili k tesnejšemu združenju navznotraj in navzven. Zveza sorodnih plemen je postala povsod nujna; kmalu je tudi postalo nujno popolno združjenje plemen, zato pa tudi združjenje plemenskih dežel v eno samo ozemlje vsega ljudstva. Ljudskega vojskovedja — rex, basileus, thiudans — so vedno teže pogrešali ter je postal stalen uradnik. Kjer se ni ljudske skupščine, jo sedaj uvedejo. Vojskovodja, svet, ljudska skupščina tvorijo organe gentilne družbe, ki se začne že razvijati v vojaško demokracijo. Vojaško zato, ker sta vojskovanje in priprava za vojno postali redni funkciji vsega ljudskega življenja. Bogastvo sosedov vzbuja lakomnost ljudstev, pri katerih velja neposredno pridobivanje bogastva za glavni življenjski smoter. Toda ljudje so še barbari; ropanje se jim dozdeva lažje in celo častnejše nego pridelovanje. Vojna, ki je prej masčevala ropanje sosedov ali razširjala preozka ozemlja, se je zdaj vojevala zaradi vojne same, je postala stalna pridobitvena panoga. Preteti zidovi na novo utrjenih mestih ne strašijo za-

man proti nebu! Iz njihovih jarkov zeva grob gentilne (plemenske) uredbe, njihovi stolpi štrlijo že do civilizacije. Enak položaj nastaja v notranjosti. Roparske vojne povečavajo moč vojskovodij in enako tudi moč nižjih vodij. Volitve naslednika v posameznih družinah, ki je prišla v navado, prehaja, posebno po uvedbi očetovskega prava, postopno najprej pripušeno, pozneje v zahtevano ter naposled v uzurpirano (prilaskeno) dednost. Tako se je ustvaril temelj dedne kraljevske oblasti in dednega plemstva. Tako so se organi gentilne uredbe postopno ločili od svoje korenike, od ljudstva, rodu, bratstva, plemena — vsa gentilna uredba se je postavila na glavo: iz plemenske organizacije, ustvarjene za avobodno urejanje lastnih zadev, postane organizacija za plenjenje in tlačenje sosedov; temu ustrežajoče se spremenijo tudi organi, ki so bili orodje svobodne ljudske volje, v neodvisne gosposodvalne organe ter tlačitelje lastnega ljudstva. To bi se nikdar ne bilo moglo zgoditi, da ni pohlepnost po bogastvu razdvojila gentilne tovariše v bogataše in reveže, da ni "posestna razlika v okviru istega rodu enotnost interesov spremenila v nasprotje med gentilnimi pripadniki" (Marx), da ni razširjenje suženjstva povzročilo pojmovanja, da je pridobivanje življenjskih potrebščin izključno le suženjsko udeleževanje, ki je sramotnejše nego ropanje.

Tako smo prišli na prag civilizacije. Ta se je začela z novim napredkom delitve dela. Na najnižji stopnji (barbarstva) proizvajajo ljudje samo za lastno potrebo; zamenjave, ki so se semtertja izvršile, so bile samo posamezni čini ter so nastale zavoljo presežka, ki je naključno nastopil. Na srednji stopnji barbarstva se pojavlja pri pastirskih narodih že lastnina živine, ki ustvarja pri določeni velikosti črede reden presežek nad lastno potrebo ter hkratu povzroča delitev dela med pastirskimi plemeni in zaostalimi plemeni, ki niso imeli čred, povzroča torej dve sočasno obstoječi različni produkcijski stopnji ter obenem pogoje za redno zamenjavanje blaga. Višja stopnja barbarstva je prinesla novo delitev dela na poljedelsko delo in rokodelstvo ter so s tem delovni proizvodi, določeni neposredno za zamenjavo, močno narasli; tako je povzdignila ta stopnja zamenjavo blaga med posameznimi producenti za neobhodno življenjsko družabno potrebo. Civilizacija je utrdila in stopnjevala že obstoječi delitvi dela, posebno zaradi poostritve nasprotstva med mestom in deželo (čeprav more mesto ekonomsko obvladati deželo, kakor v starem veku), ter jima je dodala tretjo, svojevrstno, odločilno važno delitev dela: ustvarila je nov razred, ki se ni več ukvarjal s proizvodnjam, marveč samo z zamenjavanjem proizvodov: to je bil razred trgovcev.

(Dolge prihodnji.)

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z globoko žalostjo v srcu naznanjamo sorodnikom, znancem in prijateljem žiro Amerike tužno vest, da nam je kruta smrt izrgala iz naše srede ljubelega soproga in očeta šestih otrok

JOHN ORAZENA

Umrl je dne 8. maja 1934 zjutraj, po dolgi in mučni bolezni, v starosti 55 let. Rojen je bil leta 1879 v St. Jurju na Kranjskem. V Ameriki je bival skozi zadnjih 29 let. Tukaj zapuša žalostno soprogo, dva sinova in štiri hčere, v stari domovini pa druge sorodnike. Bil je zvest član št. 235 SNPJ in UMW of A do zadnjega vzdihla. Pogreb se je vršil iz hiše žalosti 10. maja ob 2. uri pop. t. l. na katoliško pokopališče v Frontenac, Kans. Na tem mestu se prav iskreno zahvalimo članom št. 235 SNPJ za udeležbo z zastavo na čelu pri pogrebu in za podarjeni krasni tencer, svojemu sobratu v zadnji po zdrav. Lepa hvala društvenim odbornikom, a še posebno pred. br. John Crepinšek za poslovitni govor pri odprtem grobu. Nadalje najlepša hvala vsem društvenim bratom in sestram, sosedom, prijateljem in znancem od blizu in daleč, ki ste ga obiskovali v njegovi bolezni in mu lajšali gorje, ter vsem, ki ste preželi večer ob njegovi krti, ga kropili, nas tolažili in njega spremlili k zadnjemu počitku, vsem, ki ste dali automobile in brezplačno vozili pri pogrebu bodi hvala! Srčna hvala vsem družinam in posameznikom, ki ste darovali krasne vence in šopke cvetlic in sicer: družstvu št. 235, SNPJ, lokalno No. 70 UMW of A, Cockerill Grade School in učiteljcem, mr. in mrs. Ewolski, mr. in mrs. Crepinsek, mr. in mrs. Wohlford, mr. in mrs. John Strah Jr., mr. John Strah Sr. in družinam mr. in mrs. Cox in mrs. Mary Crepinsek iz Kansas City, Mo. Hvala lepa mrs. Mary Terzina za vzete slik umrlega. Nadalje hvala lepa Peoples Undertaking Co. v Frontenac, Kans. in mr. Frank Starčiču, ki so skrbeli, da se je vse izvršilo v najlepšem redu.

Mogoče, da smo katerega ime pomotoma izpustili, tedaj prosimo, da nam oprostite. Vaša hvaležnost in sočutje bode ostalo nam v vednem spominu. Še enkrat iskreno hvala vsem. Tebi, naš nepozabljeni soprog in oče, želimo, počivaj v miru in lahki naj Ti bude ameriška zemlja. Tvoj grob homo krasili s cvetjem in zelenjem in ga zalivali z našimi solzami. Dokončaj si svojo pot življenja in odšel od nas: bil si dober soprog in oče, težko Te bomo pogrešali.

Zaljubljeni ostali: Angela Orazena, soproga; John Jr. in Frank, sinova; Mary, Nellie, Anna Bess in Bernice, hčere, Cockerill, Kans.

Federated Picture.

Dr. Oton Schmidt, sovjetski znanstvenik in vodja rešene ekspedicije na Čeljuskinu, ki je zdaj v Ameriki in zadnje dni je obiskal Chicago.

Emile Zola:

GERMINAL

POSLOVENIL ALFONZ GSPAN

— Ej, Bouteloup, se je posmešnil Caharija. Ne da bi se ustavil, je Levaque izmenjal nekaj besed s svojim podnajemnikom, debelim rjavim fantom pet in trideset let in spravljliva, poštenega obraza.

— Ali je že juha, Lojz?

— Mislim, da je.

— Potem je pa žena danes pridna?

Drugi delavci vzdrževalnih partij so prihajali, nove trope, ki jih je drugo za drugo požirala jama. To je bil posad ob treh, bili so novi ljudje, ki so izginjali v šaht, da bi na dnu rudnika prevzeli delo kopačev. Premogovnik ni nikdar praznoval, vse dni in vse noči je človeški mrčes vrtal skalo šest sto metrov pod površje.

Frkavci so šli spredaj. Jeanlin je zaupal Bebertu zamotan načrt, kako bi dobil na upanje za štiri souje tobaka, medtem ko je šla Ladjija spoštljivo precej daleč za njima. Potem je sledila Katarina s Caharijem in Stefanom. Nihče ni govoril. Šele pred krčmo "Pri dobri kaplji" sta jih Maheu in Levaque dohitela.

— Tak tukaj smo, je Maheu dejal Stefanu. Greste noter?

Razšli so se. Katarina je obstala za trenotek negibno, poslednjič se je ozrla na mladeniča s svojimi velikimi očmi, ki so bile zelenkaste in bistre kakor studenčnica in katerih kristalni blesek se je še bolj odbijal od črnega obraza. Nasmehnila se je in izginila z ostalimi na vzpeti poti, ki je vodila v kolonijo.

Krčma je stala na sredi med vasjo in rudnikom na križišču dveh cest. To je bila dvanadstropna zidana hiša, od vrha do tal obeljena z apnom in okrašena krog oken z modrimi pasovi. Na četverooglatem izvesku nad vhodom je stalo v rumenih črkah: *Pri dobri kaplji, Rasseigneurjeva gostilna*. Za hišo se je širilo z živo mejo obdano kegljaste. Družbi, ki si je na vse načine prizadevala, da bi odkupila ta košček, obkoljen od njenih razsežnih zemljišč, je bila ta krčma tu sredi njiv in prav pred vhodom v Voreux kakor trn v peti.

— Stopite noter! je ponovil Maheu Stefanu.

Gostinska soba, ki je bila majhna, je s svojimi belimi stenami, tremi mizami, dvanajstimi stoli in smrekovo točilno mizo, nič večjo nego kuhinjska miza, vplivala trezno in prazno. Tam je stal kvečjemu tucat vrčkov, tri steklenice likerja, vrč za vodo, cinkasta omarica s pipo iz medu za pivo; in nič drugega, ne slike ne napisa ne igre. V železni svetlo lesketajoči se peči je počasi gorel kos premoga. Podnice so bile posute s tenko plastjo belega peska, ki je vpljal večno vlago tega zamočvirjenega kraja.

— Vrček, je naročil Maheu debeli plavalaski, hčeri neke sosede, ki je prihajala včasih pomagat. Ali je Rasseigneur tu?

Dekle je obrnilo pipo in odgovorilo, da bo gospodar takoj prišel. Počasi, z enim samim požirkom je rudar izpraznil polovico vrčka, da je oplaknil prah, ki mu je bil zamašil grlo. Svojemu spremljevalcu ni ničesar ponudil. En sam gost, ves premočen in umazan rudar, je še sedel za sosednjo mizo in pil v miru svoje pivo z globoko zamišljenim obrazom. Neki tretji je vstopil, si naročil s kretinjo, izpil, plačal in odšel, ne da bi zinil besedo.

A zdaj se je pojavil tolst osemindesetleten možak z obrtiti, okroglim obrazom in dobrotljivim naameškom. To je bil Rasseigneur, bivši kopač, ki ga je družba pred tremi leti zaradi nekakega putanja odpustila. Bil je izvrsten delavec in dober govornik, stal je na čelu vseh pritožb in postal naposled vodja vseh nezadovoljnih. Kakor mnogo rudarskih žen, je

imela tudi njegova žena že točilnico; in ko so ga poglani na cesto, je sam postal krčmar, dobil denar in postavil krčmo prav nasproti Voreuxja, kakor da izziva družbo. Točilnica mu je uspevala, postala je nekako središče in on je bogatel na račun jeze, ki je po malem netil v srcih svojih nekdanjih tovarišev.

— Tega fanta sem davi najel, je Maheu takoj razložil. Ali imaš katero od obeh sob prazno in ali bi mu hotel dati za pol meseca na upanje?

Na širokem Rasseigneurjevem obrazu se je takoj pokazalo veliko nezaupanje. Premeril je Stefan in odgovoril, ne da bi si prizadeval pokazati, da mu je žal:

— Obe sobi sta oddani. Ne morem.

Mladí mož je pričakoval to zavrnitev; a kljub temu ga je bolelo in začudil se je, kako da mu je postalo hipoma tako težko, ker mora oditi. Nič za to, bo pa šel, ko dobi tistih trideset soujev. Rudar, ki je pil pri sosednji mizi, je odšel. Drugi so prihajali posamič izplakovat si grla in spet odhajali z istimi gugajočimi se koraki. Bilo je le preprosto izmivanje brez užitka in strasti, nema uteha neke potrebe.

— Tak sicer nič novega? je vprašal Rasseigneur s posebnim poudarkom Maheuja, ki je v majhnih požirkih izpil svoje pivo.

Le-ta se je okrenil in videl, da je le še Stefan tu.

— Kakopak, da smo se spet sporekli ... Za voljo podpora.

Pripovedoval je, kaj se je zgodilo. Krčmarjev obraz se je pordečil, kri mu je od razburjenja šinila v glavo in polt, in oči so mu zažarele. Naposled je planilo na dan:

— Nu, če se bodo res drznili znižati mezdo, potem pojdem k vragu!

Stefan mu je bil v napotje. A je kljub temu nadaljeval, motreč ga postrani. Z zavijanjem in namigavanjem je govoril o ravnatelju, gospodu Hennebeauju, njegovi ženi, njenem nečaku, malem Negrelu, ne da bi koga imenoval; ponavljal je, da tako ne pojde več dalje, da mora v najkrajšem času izbruhniti. Boda je prevelika, navedel je tovarne, ki so jih zaprli, in imena delavcev, ki so jih odpustili. V enem mesecu je razdal več ko šest funtov kruha na dan. Sinoči so mu pripovedovali, da gospod Deneulin, lastnik sosednjega rudnika, ne ve, kako bo izdržal. Sicer pa je pravkar prejel iz Lille-a pismo, polno vznemirljivih podrobnosti.

— Veš, je zašepetal, od tistega je, ki si ga oni večer videl tukaj.

A tu je bil prekinjen. Vstopila je njegova žena, velika, suhljata in vročerkva ženska z dolgim nosom in vijoličastimi lici. V politiki je bila še dosti odločnejša od svojega moža.

— Pluchartovo pismo, je rekla. O, če bi bil on vodja, bi bilo kmalu bolje!

Stefan je za trenotek prisluhnil, razumel je ter se je vnel za te misli o siromaštvu in maščevanju. To ime, ki je padlo tako nenadoma, ga je spreletelo. Kakor nehoti je rekel glasno:

— Poznam Plucharta.

Vsi so ga pogledali, moral je še pristaviti:

— Da, strojnik sem; moj delovodja je bil v Lille-u ... Zmožen človek, večkrat sem govoril z njim.

Rasseigneur ga je vnovič pogledal; in njegov obraz se je hipoma izpremenil, bil je koj prijaznejši. — Naposled je rekel ženi:

— Maheu mi je pripeljal tega gospoda, njegov vlačnik je. Vpraša, ali imamo zgoraj še kako sobo in ali bi mu ne mogli dati za pol meseca na upanje?

(Dajte prihodnjšč.)

brtniki so se pa vrnili pobiti, vsak posamič domov. Edino peki se niso udeležili tega spreveda, izkoristili so čas in povišali ceno kruhu še za štiri centimose.

Obrtniki se niso več zbrali, toda na večer se je sešel visoki mestni svet in obravnaval to zadevo. Vsi člani so izražali občudovanje nad prefektovo diplomacijo, ki je preprečila demonstracijo, in sklenili, da pošljejo v Madrid telefonično poročilo in predlagajo odklonjanje za prefekta. S tem je bilo razpravljanje mestnih očetov končano.

Granada leži v rokavu Vege, tako rekoč med skalami Sierre Nevada. Spodaj v dolini stanujejo imoviti ljudje. Toda mesto se razprostira še dalje navzgor čez Albaicin. Tam na strmi skalni steni, kjer so hiše tako rekoč prilepljene druga na drugo, stanujejo tkalci. Mesto pa sega še više, tam je videti še samo koče, viseče na ozkih terasah, čisto zadaj pa votline v skalni steni, odprte na jug. Te so prebivališče najrevnejših in ciganov.

Razen ciganov je v votlinah, kočah in v Albaicinu zelo malo možkih. Ponajveč prebivajo tam ženske, ki so zašle zaradi izgube svojih rednikov iz revščine v najglobljo bedo, in druge ženske, ki sploh niso poznale hraniteljev, ampak samo mlobično ljubezen in plodove, ki

so ostali za njo. Tem ljubezen ni darovala ničesar, ampak jih je napravila za doživljenjske oskrbnice, zakaj v Andaluziji redijo otroke starši tako dolgo, dokler sami žive.

Zvečer se je raznesla vest, da se je cena kruhu dvignila na 24 centimosev, tja do podzemskih votlin pod Sacre Monte.

— Tega ne bomo mogle takoj odtehtati z lastnim mesom, je dejala suha žena, ki je, oprta na kamenit križ, dojila dete. Zmučeno se je nasmehnila in vzela otroka od prsi. Krog njegovih ust se je rdečila kri iz njene dojke. S poljubi je pobrala kri z otrokovih ust in legla k vznožju kamenitega križa; pozneje so jo odnesli v eno izmed votlin.

Se pred jutranjo zarjo je zavladalo na gori živahno življenje. Mati je ponoči umrla in nosači so prišli, da jo odnesejo. Žene so begale sem in tja, se križale pred truplom in klicale k Madoni. Smrt pri teh ljudeh ni nič strašnega, sprejemajo jo kakor vse drugo, kar prinaša življenje s seboj; njih lahkomišelnost jim pomaga premagati vsako žalost. Zakaj trda resničnost jih je naučila občutiti nekaj novega, grozo usode, in zdelo se jim je, da vidijo v truplu sosede, ki so jo našli z otrokom, iščočim in jokajočim na njenih pr-

sih, usodo vsake izmed njih samih.

"Zdaj odhaja lakota," je dejala neka žena, ko so napol pijani nosači odnašali truplo z gore.

"Odhaja na pokopališče," je odgovorila druga.

Trenotek panike je prišel. "Na pokopališče ...", to je bil izsledek. Obupni izgledi so ohromili vse fantastične nade, vendar samo toliko, da bi se resničnost postavila v senco in popustila uzdo fantaziji — fantaziji, da se je sploh mogoče najesti do sita. In v tem vrvenju misli in vpitja so se pojavile in zabilske besede: "Pan a ocho!" (kruh po osem!) Te besede so ustvarile zmedene in tipajoče misli — in vendar so šle od ust do ust.

"Pan a ocho!" Kruh spet po osem centimosov, to bi bila sreča, to bi bil ideal, ki se mu nihče ni hotel odreči! In tem klicem se je kakor odmev odzvala vsa votlina in je postavila bedno, samo napol oblečeno ženo v vrste spreveda.

"Pan a ocho!" Misli so našle svoj izraz in kaos je našel svojo smer. Drhal se je pomikala po kljukasti cesti, vijoči se okrog vseh votlin, navzdol in spreved je hitro naraščal, zakaj otrok bede je bilo mnogo.

Kako grde so bile te ženske! Spasene od ošpic, umazane, obraz razrit od gub, ki jih je vrla solnčna svetloba, dasi jih je ta neprestano silila, da so žmezele z očmi, senci in ušesa pa pokrita od krast. Beda ne poveča lepote. Njih gotovost je rasla s številom, razvemale so druga drugo z grožnjami in vpitjem, prijemale in grabile za klade in polena, rvale ostro kamenje iz strme skalne stene in ga metale navzdol po pobočju na strehe koč, kričoč: "Pan a ocho!"

To geslo je splašilo še prebivalce koč iz njih spanja in tudi ti so se pridružili.

"Pan a ocho!" je letelo kakor mrzel veter preko višin in ves Albaicin se je razgibal. Samo mesto spodaj, mesto imovitih, je ležalo tiho v jutranjem spancu. Na enem najbolj zadaj ležečih skalnih obronkov je stala cerkev in na prostoru pred njo je bil zasajen v zemljo star top. Zenske so ta top izgreble s svojimi nohti in ga privleklo k nasipu. Tam je ležal in kazal, tegoben od usode, na mesto, dasi ga je je čas napolnil z zemljo in mahom. Drhal pa je drla dalje skozi ozke ulice Albaicina.

Pan a ocho! Albaicin, mesto tkalcev, je odgovoril in dal svoj prispevek. Tudi možje so se hoteli pridružiti sprevedu. Ali ženske so jih odgnale. "Ne potrebujemo jih — proč z njimi!" In ulice so razgrnile steklo, podvajano drhal na velikem trgu.

Tam so jih dohiteli možje, ki so nesli umrlo sosedo v mrtvašnico. Odeta je bila v svojo najlepšo obleko, kakor je navada v Andaluziji, nepokrita, z rokami, prekrižanimi na prsih. To je značilo, da je bila mati. Mlademu dekletu roke samo sklenjejo in mu vložijo med prste šopek še nerazvlelih cvetic.

Drhal jo je spoznala:

"Tam je! Glejte, kako se nam smehljata", je klicala neka ženska. "Ona je svetnica, svetnica kruha!"

Razlegnilo se je divje vpitje, drhal je obkolila nosače in jim iztrgala truplo. To truplo so potem nosile fanatične ženske v sprevedu.

Izbruhnili je lakota, nebrzdana, vsa omamljajoča lakota s svojimi tisoči odprtih ust. Sirove kletvine, nesramne psovke in divji smeh so se glasno razlegali. Val žensk se je razlil preko Zaccatina proti Vivarrambu s truplom na čelu. Izložena okna pri podjetjih so se sesuvala na tla, razbita od množine kamena, vrata pri trgovinah so bila razbita, blago uničeno.

Mlad orožniški častnik, znan zaradi svoje lepote in elegantnega nastopa, je prijezdil na konju in polkusi ustavil drhal. Ženske pa so se mu rogale in kričale:

"Fej, kako je grd! Fej, kako čepi na konju! Obesite ga!"

Ustrašil se je, obrnil konja in odjezdil, drhal pa mu je z blatom in polkusi ustavil drhal. Ženske pa so se mu rogale in kričale:

"Fej, kako je grd! Fej, kako čepi na konju! Obesite ga!"

Ustrašil se je, obrnil konja in odjezdil, drhal pa mu je z blatom in polkusi ustavil drhal. Ženske pa so se mu rogale in kričale:

"Senore, senore," je tresoč ječljala. "Tu imate kruha, moke, kolačev. Vzemite si vso mojo trgovino, samo žalega mi ne stori-te nič!"

"Reci: pan a ocho", je vreščalo petdeset žensk.

"Pan a ocho", je zamomljala. "Tukaj lahko tako govori, le naj to pove na ulici!"

Izvekle so ga iz trgovine in ga vleklo s seboj. S suvanjem in z udarci so ga prisilile, da je kričal z njimi vred.

"Poslušajte, kako pek lepo kriči!"

"Saj drži z nami, ta dobra duša!"

"Kdo bi mogel verjeti, da hoče tudi on podražiti kruh!"

"In kako lepo rejen je, ta angel!"

"In kako dobro misli!"

Ščipale so ga v roke in noge, ga božale po licih, cmerikajoča se ciganka pa se je naredila, kakor bi ga hotela poljubiti. Obupan in poln gnusa se je zrušil na tla.

Glavna drhal s truplom na čelu je že zavila v široko Vivarramblo. Ostale ženske so hitele za njo. Na ovinku ceste so srečale mlado gospo, ki je bila namenjena v katedralo k jutranji maši.

"Reci: pan a ocho!" so kričale in jo obkolile.

Strmeč je gledala v skisane obraze, ki so plamтели pod praskami, ki so ostale od ošpic, kakor bi deževala kri.

"Jezus, Marija, mati moje duše", je stokala in sredi njih padla na kolena. "Kaj sem vendar storila, da sem zašla med takšne ...?"

"Med takšne! Poslušajte jo, kako se nam posmehuje!"

"Dvignite jo!" jih je zakričala neka. "Vzemite jo s seboj!" Toda glavni spreved je korakal dalje: "K prefektu! K prefektu!" Ženske so šle dalje in pustile mlado gospo.

Prefekt je stanoval na južni strani mesta, odkoder je lep razgled na Vego in Sierrro Nevada. Prav tedaj je vstal in vsa okna v palači so se odprla kakor v pozdrav jutranjemu solncu.

Za enim teh oken z običajno mrežo je poskakovalo in si prepevalo mlado dekle. Bila je še v kratki jutranji obleki in lasje so ji padali prosto preko ramen, oči je imela velike. Mladenka se je vadila v sevilani in držala v rokah kastanjete, katerih dolgi, pisani, svileni trakovi so ji padali preko ozkega zapestja. Za

trenotek si je odpočila boko oddehnila. Pot spet začela plesati. R ji poletavali v zraku, ji je gibalo v mehkih linijah gor in dol, k sebe; v rokah je držale, noge so ji plesale, njene ustnice pa poemo so se zvok instrum. Zadnji, močni zavoj, končala ples, vrteč se in udarjajoč s kastanj samo glavo.

Nato pa spet nanovo divje melodije.

Sredi plesa se je zasmejala — zaslišal "Pan a ocho!" Ka-

meni? Tako smešno nelo.

Dela je roke v bok, in se spet pripravljala plesu. Naredila je nekaj skokov, da bi takt teh novih besed: cho, pan a ocho, tra, vendar pa ni šlo. Nov klicanje sta jo zvalila tu je opazila prve beske upornice, ki so se z palači. Nesle so trup čale:

"Prefekt naj pride!"

Prestrašena je zbežala rane.

Straža pri vratih je rinjena, palača pa pre od ljudske množice. Pa v triumfu privlekla na spreved se je pomikala mestni hiši. Tam na peke in dal ljudstvo je brez klobuka in je vendar so ga brezobzerno nergično porivale na magistratnem trgu se Prefekt pa je izbral u ložnost in se izmuznil ta mestne hiše.

ZENITVENA PON

Seznani se želimo s srednjimi starostmi v svrh Star sem 50 let. FAJN 2657 S. Lawndale Ave, go, Ill.

SLOVENSKA NARODNA PORNJA JEDNO

izdaja svoje publikacije posebno list Prosveta, ter potrebuje agitacijske družtev in članstva in gando svojih idej. Ne za propagando drugih organizacij. V gancizacija ima običajno glasilo. Torej agitatorji in naznanila drugih organizacij in njih dr ne ne pošiljajo listu

NAROČITE SI NOVO KNJIGO

The Native's Return

ki je ravnokar izšla.

Spisal Louis Adamit

To knjigo lahko dobite pri nas kot član s poštnim za \$2.00. Pošljite nam Money Order ali v gotovini d priporočenem pismu. Na naslov: Prosveta, 2657 S. dale Ave., Chicago, Ill. Pišite takoj.

Ime..... Član št.....

Naslov.....

Mesto..... Država.....

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA CL S. N. P. J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa poiznanila daje vodstvo tiskarne Cene smernne, unizko dele prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTE

2657-59 So. Lawndale Avenue

Telefon Rockwell 4944

Chicago, Ill.

Tam se dolo na željo tudi vse ustrezne publikacije

M. Andersen-Nexö:

ŽENSKI UPOR

Nebo nad Andaluzijo je tako lepo modro. Toda ljudem se godi tam slabo.

Seveda, tudi v Andaluziji je življenje lahko in lepo za vsakogar, ki si more kupiti kruha. In to zmorejo mnogi — seveda v dobrih časih. Toda časi so bili takrat slabi. Delavci niso imeli dela in so se odločili za beračenje, in berači, ki so postajali na vogalih ulic, so mislili spet na delo. Ali tako to kakor ono je bilo brez vsakih nad.

Cene kruhu so narasle. Libra je stala že dvajset centimosov. V dobrih časih je stala samo deset, da, stari ljudje pomnijo, da je cena nekoč padla celo na osem. Tedaj je imel vsakdo dovolj kruha, zdaj se je pa treba zadovoljiti s polovico in se mu včasih celo povsem odreči, kar spravi človeka seveda počasi na pokopališče.

Nekega dne so se zbrali obrtniki iz Granade in korakali v sprevedu po ulic, noseč na čelu spreveda črni prapor. Ustavili so se pred stanovanjem prefekta in zahtevali dela. Prefekt je s klobukom v roki stopil na verando in izjavil, da visoki mestni svet že pripravlja predlog za pomoč bedi. Zaklical je še slavo kralju in odšel, lojalni o-